

Recuperarea memoriei

În Moldova anului 1917, războiul, sărăcia, mulțimea de oameni refugiați, igiena precară au adus o boală necruțătoare: tifosul exantematic. I se mai spunea și „boala tranșeelor” sau ”boala mizeriei și a păduchilor”. Epidemia a venit din Rusia o dată cu soldații ruși, apoi s-a extins cu repeziciune în mai toată Moldova. Mureau de tifos soldații, copiii, bătrânii, boala nu avea milă de nimeni, indiferent de vârstă, stare socială, credință ori etnie.

Viața prin sate era dominată de moarte, de clopotele ce se tânguiau a jale, de haine cernite, de frică și de deznădejde. Ziua se fierbea rufăria în cazane cu multă leșie, se călcau hainele cu fiarele de călcat încinse cu cărbuni, iar la amurg, se plâneau morții pe prispa casei.

Pe o laviță, într-o casă micuță, zăcea o femeie de numai 24 de ani, doborâtă la pat de tifos. Nu mai știa dacă e zi sau noapte, uitase șirul zilelor. Își mai amintea uneori că o cheamă Catinca și că are 2 fete: Anica, de 5 ani și Maria, de aproape 3 ani. Bărbatul i-a murit pe front în urmă cu câteva luni, pe la sfârșitul lunii august. De atunci, au început să-i scadă puterile, să-i fie tot una dacă mai trăiește sau moare, să plângă mult, să se uite în zare de parcă aștepta să vină cineva. Într-o dimineață, nu a mai putut să se dea jos din pat și a simțit că viața e pe sfârșite.

De când Catinca s-a îmbolnăvit, sora ei, Ileana, a venit să o îngrijească și pe ea și pe copii. Îi fierbea rufăria, făcea mâncare, avea grijă de copii, iar seara îi citea rugăciuni și acatiste de vindecare. Când se mai trezea, auzea vocile copiilor: ” *De ce doarme mama toată ziua? Când se dă jos din pat? Când e gata mămăliga?*” apoi se cufunda iar într-un somn de plumb.

Ca prin vis, auzea de afară cotcodăcitul găinilor, trapul cailor pe drum, însă capul îi bubuia foarte tare, corpul îi ardea și o sete groaznică o mistuia. Ce n-ar fi dat să bea o gură de apă rece de la fântână așa cum făcea pe vremea când juca la horă toată noaptea! Dansa cu flăcăul ce avea să-i fie soț și era cea mai fericită fată din lume. Ce frumos mai era pe atunci! Apoi, s-a căsătorit cu el, dar au trăit împreună numai vreo 3 ani pentru că războiul nemilos i l-a smuls de lângă ea și de lângă copii. Nu l-a mai văzut niciodată, a primit doar o singură scrisoare de pe front scrisă pe o coajă de mesteacăn pe care scria: ” *stau în șanț și mă mănâncă păduchii ca să aibă copiii mei o bucată de pământ*”. Și pe ea au mâncat-o păduchii, iar acum boala asta năpraznică îi lua ultima fărâmă de putere.

Când a reușit să deschidă totuși ochii, i s-a părut că Maica Domnului se uită țintă la ea din icoana de pe perete. Parcă o vedea cum începe să coboare spre ea cu mâinile întinse, cu o privire luminoasă. Ca la un semn nevăzut, Catinca a început să rostească cu glas stins: ” *Miluiște-mă Dumnezeu după mare mila Ta și după mulțimea îndurărilor Tale, șterge fărădelegea mea...* ” Cu cât continua, cu atât simțea că prinde puteri și o încredere pe care nu a mai simțit-o demult. A reușit încet-încet să se ridice în capul oaselor și să stea dreaptă cu capul sprijinit de pernă, cu mâinile împreunate ca pentru rugăciune.

După un răstimp, când a intrat în casă Ileana cu o cofă mare de apă în mână și a văzut-o așa, a țipat plină de uimire, dar și de bucurie:

- Catincă, Dumnezeu și Maica Domnului ți-au dat putere să te întorci în lumea viilor după 3 săptămâni de boală! Ai înviat din morți!

.....

Dintr-o dată, deschid ochii și îmi dau seama că e dimineață. Am visat mult, am dormit mult și agitat dar mă simt cu mintea mai limpede, mai odihnită cum nu m-am mai simțit demult.

Fac o scurtă recapitulare: suntem în pandemie de Covid-19, în luna aprilie a anului 2020 și un virus ucigaș ne-a atacat viața noastră confortabilă și bunăstarea la care a lucrat cu atâta sânge umanitatea în ultimele decenii. Montagne russe-ul omenirii s-a oprit forțat și nimeni nu mai aleargă după activități extrașcolare, proiecte, excursii, construcții, case de vacanță, modernizări.

În toată perioada asta, am auzit vorbindu-se despre moarte mai mult decât în toți anii mei de viață. M-am surprins pe mine dar și pe alți cunoscuți făcând cumpărături compulsive, alergând după mâncare, medicamente, vânând drojdie, clor, măști, mănuși sau alte produse despre care am auzit că ne pot ajuta într-o mică sau mare măsură fie doar și pentru confortul nostru psihic.

Televizorul a devenit tot mai prezent în viața noastră, căci el transmite moartea în direct, iar harta țării a ajuns o hartă însângerată însemnată cu numărul victimelor din toate județele. Dai telefoane la părinți, te cuprinde disperarea că nu ai cum să-i protejezi. Uneori îi mai dojenești că nu respectă regulile, alteori îți pare rău că nu poți să le spui niște vorbe de încurajare. Te uiți la copii și te întrebi dacă ai reușit

să le pui ceva abilități în "tolba" proprie. Încerci pe ultima sută să-i mai înveți ceva deprinderi, câteva lecții de viață. Înainte, trăiam cu impresia că avem tot timpul din lume să-i învățăm, însă iată că ni se dovedește că totul e atât de fragil și de schimbător încât reprioritizarea e o chestiune absolut necesară.

Când te întâlnești cu un cunoscut, ai impresia ca nu se mai bucură să te vadă, fiecare evită apropierea ușor jenat. Măștile ne protejează într-o măsură, dar ne șterg și din identitatea personală, dându-mi impresia că nu mai suntem noi cei de odinioară ci niște exemplare speriate, singuratice ce bântuie pe străzi la ore și destinații clar stabilite. Știrile se învârt ca într-o cursă nebună, e mai ceva ca la ruleta rusească. Răsuflăm ușurați că în Harghita nu sunt cazuri. Ba sunt, dar sunt mai puține. Iar răsuflă ușurat, iar te cuprinde îngrijorarea. E o infodemie, nu știi ce e real, veridic, pertinent sau de ajutor .

Toate aceste gânduri ce m-au angoasat în ultima perioadă, încep să dispară ca o perdea de fum și înțeleg pe deplin mesajul visului meu:

E momentul să decodific trecutul. Fricile și trăirile pe care nu reușeam să le înțeleg, acum pot să mi le explic privind trecutul familiei. Secretele, trăirile strămoșilor ne influențează generație de generație, căci toate acestea se află în memoria fiecărei celule din corpul nostru. Din multe puncte de vedere, fiecare dintre noi suntem produsul istoriei familiei din care facem parte, a zonei în care ne-am născut, a culturii și tradiției în care am fost educați, atât noi cât și predecesorii noștri.

Dacă străbunica mea, Catinca, care a rămas văduvă de război la numai 24 de ani și cu 2 copii mici, a învins tifosul, a traversat cu bine 2 războaie mondiale, foametea din anii 1946-1947 și 45 de ani

de comunism trăind până la vârsta de 96 de ani, atunci și eu cred că am moștenit ceva din gena de supraviețuitoare și luptătoare.

Mă gândesc la întreaga mea familie mult încercată: la străbunicul de pe tată care a fost luat prizonier de nemți în Primul Război Mondial și dus până în Pomerania (zonă a Poloniei de azi) ce s-a întors pe jos mii de kilometri ghidându-se noaptea după Calea Lactee pentru a ajunge acasă. Mă gândesc și la bunicul mamei mele care și-a sacrificat viața în Primul Război Mondial la numai 28 de ani, pentru a-și apăra țara dar și familia și nu în ultimul rând la bunicii mei, ambii orfani de război ce au răzbit prin viață doar prin muncă, răbdare și curaj. Sunt generații și generații, care au îndurat greutăți, molime, războaie, foamete, lagăre, deportări și care au continuat să prindă rădăcini prin urmașii lor, transmițându-le curajul, puterea de a lupta, de a nu renunța, dar și de a-și iubi țara și familia.

Astăzi, realizez mai mult ca oricând că e momentul să mă împrietenesc cu aceste vremuri, să nu mai caut motive de nemulțumire ci să consider că trăiesc un timp prețios pe care l-am primit în dar de la Dumnezeu pentru a mă redescoperi, pentru a-mi alege mai atent reperele, pentru a-mi reconstrui relația cu divinitatea, familia, înaintașii dar și cu lumea și mediul înconjurător.

Recuperarea memoriei și a istoriei de familie este în acest moment o cale de a ne primeni mintea prin cunoașterea rădăcinilor dar și de a ne trage seva curajului și a răbdării din rădăcinile înaintașilor noștri.